

2013. ÉVI I. TÖRVÉNY A LELKÉSZEK SZOLGÁLATÁRÓL ÉS JOGÁLLÁSÁRÓL

(a 2013. évi IX. törvény, a 2014. évi IV. törvény, a 2017. évi III. törvény, a 2021. évi I. törvény, a 2022. évi II. törvény és a 2022. évi IV. törvény módosításaival egységes szerkezetben)

PREAMBULUM

Krisztus az anyaszentegyház építésére mindenkor rendelt és adott pásztorokat és tanítókat (1Kor 12,28; Ef 4,11-12), hogy magának egyházat gyűjtsön vagy szervezzen, s azt kormányozza és megtartsa, mindig felhasznált szolgákat, ma is felhasználja és a jövőben is fel fogja használni őket, amíg csak egyház lesz a földön. Tehát az egyházi szolgák eredete felhatalmazás és tiszte igen régi és isteni, nem pedig új és emberi rendelés. Tudna ugyan az Isten közvetlenül a maga hatalmával egyházat gyűjteni maga köré az emberek közül, de tetszett neki az emberek között az emberek szolgálata által munkálkodni (II. Helvét Hitvallás XVIII. fejezet).

Ugyanitt olvassuk tovább, hogy „Az egyházi szolgák feladatai sokfélék, ezeket azonban a legtöbben két dologra vezetik vissza, amelyekben minden más benne foglaltatik: Krisztus evangéliumának tanítására és a sákramentumok helyes kiszolgáltatására. Az egyházi szolgák feladata ugyanis egybegyűjteni a szent gyülekezetet, ott Isten ígését magyarázni és az általános igazságot a gyülekezet helyzetére és használatára alkalmazni, hogy az, amit tanítanak, javára váljék a hallgatóknak és építse a híveket. Az egyházi szolgák feladata, mondom, tanítani a tudatlanokat, buzdítani és haladásra ösztönözni az Úr útján hátramaradókat vagy lassabban haladókat, vigasztalni és erősíteni a kislelkűeket és felvértezni őket a Sátán különféle kísértései ellen, megdorgálni a vétkezőket, visszahívni a jó útra a tévelygőket, felemelni az elesetteket, megcáfolni az ígének ellenmondókat, végül elűzni az Úr aklától a farkasokat. Bölcsen és komolyan megróni a bűnöket és a bűnösöket, és szemet nem hunyni és nem hallgatni a bűn láttán; továbbá kiszolgáltatni a sákramentumokat, ajánlani a velük való helyes éleést, és azok vételére mindenkit az egészséges tudomány által előkészíteni, a híveket szent egységben megtartani, a szakadásoknak elejét venni, végül a tudatlanokat a hitben oktatni, a szegények gondját a gyülekezet figyelmébe ajánlani, a betegeket és a különböző kísértésekkel küszködőket meglátogatni, tanítani, az élet útján megtartani; ezen kívül szükség idején közös imádkozásokat vagy könyörgéseket rendezni, böjtteléssel, azaz szent önmegtartóztatással együtt, és a lehető legszorosabban gondoskodni mindenről, ami a gyülekezetek nyugalma, békességére és üdvére szolgál. Hogy pedig az egyházi szolga mindezt jobban és könnyebben teljesíthesse, elsősorban azt kívánják tőle, hogy legyen istenfélő, szüntelenül imádkozzék, merüljön el a Szentírás olvasásába, mindenben és mindig legyen éber és életének tisztaságával mindenki előtt példaként világgaljon.”

Ennek megvalósulása érdekében a Magyarországi Református Egyház Zsinata (a továbbiakban: Zsinat) a következő törvényt alkotta.

I. RÉSZ

A törvény célja

1. § E törvény célja, hogy a Magyarországi Református Egyház (a továbbiakban: Egyház) szolgálatáról, alkotmányáról és kormányzatáról szóló törvényekkel összhangban egységes rendszerben szabályozza a kebelébe tartozó lelkészek szolgálatához és jogállásához fűződő fogalmakat, meghatározza a különböző szolgálati területek feladatellátásának főbb jellemzőit, szabályozza a lelkészi életpálya egyes szakaszainak lényeges vonásait, az ezekhez fűződő egyházi és adminisztratív cselekményeket, valamint rendelkezék a lelkészek jogairól és kötelezettségeiről.

Alapelvek

2. § (1) A lelkési szolgálatok végzése az Egyházban a Szentírás, az elfogadott hitvallások, az Egyház Alkotmánya és törvényi rendelkezései szerint történik. A lelkési szolgálatban a krisztusi elhívás és az egyházi kiválasztás elvei érvényesülnek.

(2) Az egyházi hatalom az evangélium hirdetésének, tanításának, a sákramentumok kiszolgáltatásának, az egyházi rend megalkotásának és fenntartásának teljesítése, melyet az Egyház Alkotmányának megfelelően az egyetemes papság és a zsinat-presbiteri elvek alapján a lelkészek az Egyház nem lelkész tagjaival választott testületekben közösen, közös felelősséggel gyakorolják (Róm 8,32; 1Jn 1,3; Ef 5,29-30; Róm 12,4-6; 1Pt 2,5.9.13-18; 4,10; 1Kor 3,1.5; 6,17; 12,12-13.21-27; Fil 2,4-8; 2Tim 2,1; Heidelbergi Káté 55.; II. Helvét Hitvallás XVIII. rész).

3. § (1) A lelkészek személyes felelőssége, hogy a figyelmet Jézus Krisztus jelenlétére irányítsák, és a közösséget arra hívják, hogy életükkel és bizonyásgtételükkel az Urat szolgálják (1Tim 2,5; 1Kor 4,1; 9,19; Lk 22,26-27).

(2) A lelkész és a gyülekezet közötti bensőséges kapcsolat a közösségben fejeződik ki, hiszen a lelkészek és a gyülekezetnek fel kell ismernie Isten akaratát és a Lélek vezetését. A lelkészek felelőssége, hogy a gyülekezetek és az egyházi szolgálat ügyeit közösen is képviseljék az egyházi testületekben és az Egyház egységét építsék (Mt 18,19-20).

4. § (1) A tisztséget viselő lelkészek a tisztséget nem viselő lelkészekkel egyenlő tekintélyűek (Mt 23,8-12).

(2) Szükséges azonban, hogy közülük egyesek az Egyház Alkotmánya és alkotmányos törvényei szerint a közösség választása alapján – rátermettségükre, alkalmasságukra figyelemmel – a többiek előtt járjanak, s gondoskodjanak arról, hogy az Egyházban minden ékes és jó rendben történjék (1Kor 14,40; 1Tim 3,1-7; 1Pt 5,2-3).

(3) A lelkész jogállásától és az általa ellátott szolgálatától függetlenül – Isten Igéje alapján az egyházi törvények által meghatározott szolgálati rend szerint – tartsa tiszteletben és hajtsa végre előljárói törvényes rendelkezéseit, utasításait.

A törvény személyi és területi hatálya

5. § A törvény hatálya kiterjed az Egyház lelkési képezésű – kivételesen az e törvény alapján lelkési képezést még nem szerzett – személyeire, akik e törvény szerinti lelkési nyilvántartásban vannak.

6. § Az Egyház elismeri a Kárpát-medencében lévő református lelkészképzést nyújtó felsőoktatási intézmények oklevelét, azonban a szolgálati jogviszony létesítésére, szünetelésére, megszűnésére a szolgálat végzésének helyén hatályos jogszabályok irányadóak.

II. RÉSZ ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEK

7. § Jelen törvény alkalmazásában

1. **Lelkész:** az Egyház lelkésze, a jelen törvényben szabályozottak szerinti lelkési képezéssel rendelkező, felszentelt és egyházi jogviszonnyal rendelkező református egyháztag.
2. **Egyházi személy:** a lelkési diplomával rendelkező személy, a lelkész és mindazon lelkési képezéssel rendelkező személy, aki egyházi felhatalmazás alapján lelkési vagy lelkési jellegű

szolgálatot lát el, tisztséget tölt be, vagy azt jelen szabályozás elfogadása előtt látta el, vagy töltötte be.¹

3. **Egyházi szolgálati viszony:** az egyház belső rendje szerint megtörtént választás, vagy az arra feljogosított egyházi felettől származó felhatalmazás (kirendelés, kinevezés, megbízás) alapján létrejött sajátos egyházi jogviszony. Lelkeszi jellegű személyek esetén az egyházi szolgálati viszony lelkészi jogviszonynak minősül.²
4. **A lelkészi szolgálat legfontosabb területei:** az Ige hirdetése, a sákramentumok kiszolgáltatása, a hitéleti alkalmak megtartása, a konfirmáció, az esketés és a temetés (szimbolikus és kazuális szolgálatok), egyházi anyakönyvek vezetése, tanítói, diakóniai, missziói, kulturális és egyházi igazgatási tevékenységek végzése.
5. **Lelkeszi jellegű szolgálat:** a tanítói, diakóniai, missziói, kulturális és közegyházi igazgatási tevékenységek végzése, amennyiben az egyébként nem lelkészi képesítésű személy által elvégezhető feladatot református lelkészi képesítéssel rendelkező személy végzi egyházi felhatalmazás alapján.
6. **Lelkeszi képesítés:** az Egységes Lelkészképesítő Bizottság döntése arról, hogy a jelölt a lelkészi szolgálat ellátásához szükséges elméleti és gyakorlati ismeretekkel és készségekkel rendelkezve a lelkészi szolgálatra alkalmas. Erről az Egységes Lelkészképesítő Bizottság bizonyítványt állít ki, melynek alapján a jelölt lelkésszé szentelhető.³
7. **Lelkészszenvelési eljárás:** az egyházkerületi közgyűlés határozatán alapuló és keretében elvégzett cselekmények sorozata, mely során a lelkészi képesítést szerzett egyháztag jogosulttá válik az önálló lelkészi szolgálatra, és az ezt igazoló oklevelét (lelkészszenvelési okiratát) átveszi.⁴
8. **Lelkeszi eskü:** a lelkészszenvelési eljárás része, letételével a jelölt véglegesen elkötelezi magát a református anyaszentegyház lelkészeként történő szolgálatára. Az eskü egyben az egyházi joghatóság elismerésére és elfogadására vonatkozó alávetési nyilatkozat.
9. **Képesítése szerint teljes jogú lelkész:** az, aki az egyházi törvényben előírt egyetemi diploma megszerzése után a lelkészképesítési feltételeknek az Egyház szabályai szerint eleget tett, és lelkészszenvelési eljárás keretében lelkészi esküt tett. A teljes jogú lelkész önálló jogállású lelkészi állásra, tisztségre megválasztható, kinevezhető, megbízható, nem önálló jellegű beosztott lelkészként vagy helyettes lelkészként kirendelhető.
10. **Önálló lelkész:** az a teljes jogú lelkész, akit önálló jogállású lelkészi állásra, tisztségre megválasztottak, vagy arra kirendelést, kinevezést, megbízást kapott.
11. **Helyettes lelkész:** az a képesítése szerint teljes jogú lelkész, akit az illetékes esperes lelkészi állás átmeneti vagy tartós megüresedése esetén meghatározott időre, vagy feltétel bekövetkeztéig önálló lelkészi szolgálatra, de nem önálló státusszal rendel ki.
12. **Beosztott lelkész:** az a képesítése szerint teljes jogú lelkész, aki nem önálló jogállású lelkészi állásra püspöki kirendelést kapott.
13. **Segédlelkész:** az a lelkészjelölt, aki teológus-lelkész diplomáját már átvette, de még nem rendelkezik teljes lelkészi képesítéssel, mivel a lelkészképesítő vizsgát még nem tette le és az illetékes egyházkerület püspöke ideiglenes jelleggel kirendeli lelkészi szolgálatra. A kirendeléssel felhatalmazást kap a lelkészi palást viselésére és a sákramentumok kiszolgáltatására is.
14. **Exmisszus:** az a református felsőoktatási intézményben hallgatói jogviszonnyal rendelkező teológus-lelkész szakos hallgató, aki a teológus-lelkész diplomához tartozó kreditek legalább 75%-át már megszerezte, a teológia szak – lelkész szakirány intézményi mintatantervében előírt kötelező gyakorlati év tanulmányi feltételeit azonban még nem teljesítette, és őt az illetékes egyházkerület püspöke, hallgatói jogviszonyának érintetlenül hagyásával, ideiglenes

¹ A 7. § 2. pontját a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította.

² A 7. § 3. pontját a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította.

³ A 7. § 6. pontját a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította.

⁴ A 7. § 7. pontját a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította.

jelleggel egyházi kisegítő szolgálatra kirendeli. Az exmisszus a kirendeléssel, annak hatályával azonos időpontig, felhatalmazást kap a palástviselésre és a sákramentumok kiszolgáltatását is magában foglaló egyházi szolgálatok elvégzésére.⁵

- 14a. **Exmisszus-gyakornok:** az a református felsőoktatási intézményben hallgatói jogviszonnyal rendelkező teológus-lelkész szakos hallgató, aki a teológia szak – lelkész szakirány intézményi mintatantervében előírt kötelező gyakorlati év tanulmányi feltételeit teljesítette, és akit a felsőoktatási intézmény által javasolt gyakorlólhelyre a gyakorlólhely szerint illetékes egyházkerület püspöke ideiglenes jelleggel, a gyakorlati év teljesítése céljából, egyházi kisegítő szolgálatra kirendel. Kirendelésének a díjlevél nem melléklete. Az exmisszus-gyakornok a kirendelés hatályával azonos időpontig felhatalmazást kap a palástviselésre és a sákramentumok kiszolgáltatását is magában foglaló egyházi szolgálatok elvégzésére.⁶
- 14b. **Legátus:** az a Zsinat által elfogadott és államilag akkreditált felsőoktatási intézményben (teológiai akadémia, hittudományi egyetem vagy egyetem hittudományi kara, a továbbiakban: református felsőoktatási intézmény) hallgatói jogviszonnyal rendelkező hallgató, akit az intézmény teológia szak – lelkész szakirány (a folytatásban: teológus-lelkész szak) mintatantervében rögzített tanulmányi kötelezettséggként teljesítendő legáció keretében a legátust fogadó gyülekezet(ek) püspöke a felsőoktatási intézmény kezdeményezésére karácsony, húsvét vagy pünkösd ünnepére, az adott ünnepre és gyülekezet(ek)re hatályosan egyházi kisegítő szolgálatra ideiglenes jelleggel kirendel. A legátus a kirendelés időtartamára és helyszínére/helyszíneire felhatalmazást kap liturgiai szolgálatok végzésére, az Ige hirdetésére, az úrvacsora sákramentumának kiszolgáltatására, valamint, ez utóbbi összefüggésében, a lelkészi palást viselésére is. Kirendelésének a díjlevél nem melléklete.⁷
15. **Egyházi felhatalmazás:** a Zsinat lelkészi elnöke, a püspök vagy az esperes által a lelkészi szolgálat végzésére adott, szolgálatba állításra vonatkozó megbízás. Kiadható csak egy helyre vonatkozó felhatalmazás (facultatio loci) és az egyházkerület területén, illetve az Egyház egészében szolgálatra jogosító felhatalmazás (facultatio generalis).
16. **Kirendelés:** nem önálló lelkészi szolgálat végzésére kiadott, határozatba foglalt püspöki szolgálati rendelkezés, mellyel a püspök felhatalmazást ad a palástviselésre és a sákramentumok kiszolgáltatását is magában foglaló egyházi szolgálatok elvégzésére. Melléklete – a legátus és az exmisszus-gyakornok kirendelésének kivételével – a díjlevél. A püspök kirendeléssel határozhat egyházkerületi, zsinati, intézményi lelkészek helyettesítéséről, önálló jogállású intézményi lelkészek szolgálatba állításáról is.⁸
17. **Kinevezés:** intézményi, vallásoktatói, missziói lelkészi és vezetői állások betöltésekor a szolgálati viszonyt keletkeztető, a püspök által kiállított okirat, melléklete a díjlevél.
18. **Díjlevél:** a lelkész rendszeres pénzbeli és természetbeli javadalmát, jogviszonyával kapcsolatos jogait és kötelezettségeit megállapító okirat. A díjlevélnek tartalmaznia kell:
- a lelkészi szolgálat önálló vagy nem önálló jellegét,
 - a szolgálat ellátásának határozott vagy határozatlan időtartamát,
 - szolgálati helyét,
 - beosztását,
 - szolgálati feladatkörét,
 - a feladat esetleges egyedi szakmai szempontjait,
 - felelősségi és felügyeleti rendszerét,
 - szolgálati idejének beosztását,
 - javadalmazását,
 - egyéb juttatásokat,
 - a törzskönyvi adatszolgáltatásért felelős egyházmegyét,

⁵ A 7. § 14. pontját a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította.

⁶ A 7. § 14a. pontját a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény iktatta be.

⁷ A 7. § 14b. pontját a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény iktatta be.

⁸ A 7. § 16. pontját a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította.

- l) lelkési nyugdíjintézeti tagságát,
 - m) szabadsága mértékét,
 - n) és mindazon körülményeket, amelyeket a szolgálat ellátása szempontjából az alkalmazó elnökség szükségesnek tart.
19. **Concessa:** a lelkészválasztás érvényességét igazoló, a lelkési állás elfoglalását engedélyező, az illetékes esperes által kiállított okirat.
 20. **Stóla:** Az eseti egyházi szolgálatokért az egyházközségnek vagy közvetlenül a lelkésznek juttatott vagyoni jellegű adomány.
 21. **Nyilvántartásba vétel:** A hallgatói jogviszony megszűnését követően az egyházi jogviszony és a lelkési életpálya kezdetét jelentő aktus.
 22. **Törzskönyv:** A nyilvántartásba vétel eredményeképpen létrejövő dokumentum, amely a hallgatói jogviszony megszűnését követően az első egyházkerületi bejegyzéssel keletkezik, és a lelkész természetes személyazonosító adatait, életpályájának mozzanatait, a lelkési szolgálati jogviszony tartalmi elemeit hitelesen tartalmazza.
 23. **Lelkési szolgálati titok:** mindazon személyiségi jogot, vagy természetes személyt érintő információ, tény, adat, körülmény, amely a hivatali és a hitéleti szolgálat végzése során a lelképásztor tudomására jut, s amelyet köteles megőrizni a lelkési eskü alapján.⁹
 24. **Lelkési jelleg:** A felszentelést követően a lelkész lelkési jellegűnek minősül, ameddig a 89. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek valamelyike be nem következik, vagy a lelkési jelleg hatályban tartására előírt intézkedéseket el nem mulasztja.¹⁰

III. RÉSZ

HALLGATÓI JOGVISZONY, A LELKÉSZI ÉLETPÁLYA KEZDETE, LELKÉSZI KÉPESÍTÉS

8. § A teljes jogú lelkési jogállás megszerzéséhez az Egyház törvényeiben előírt diploma, lelkészképesítés (egységes lelkészképesítő vizsga) és felszentelés szükséges.

9. § A hallgató a Zsinat által elfogadott és államilag akkreditált felsőoktatási intézményben sajátítja el a teológus-lelkész diplomához szükséges ismereteket. A hallgató képzése során, az intézményi mintatantervben rögzítettek szerint, legációk szolgálatokat, évközi és félévközi gyakorlatokat, valamint összefüggő szakmai gyakorlatként legalább két szemeszter (9 hónap) időtartamú gyakorlati évet köteles teljesíteni. A teológia-lelkész szakos hallgató a záróvizsga sikeres letételét és a diplomakiadás nyelvi követelményeinek teljesítését követően teológus-lelkész szakképzettséget igazoló felsőfokú oklevelet (diplomát) kap.¹¹

10. § A református felsőoktatási intézményben megszerzett teológus-lelkész diploma segédlelkési (kápláni) szolgálatok végzésére jogosít.¹²

11. § Az egyházi jogviszony a törzskönyvi nyilvántartásba vétellel kezdődik.

12. § Az egységes lelkészképesítő vizsgára az jelentkezhet, aki az Egyház vagy annak valamely egyházkerülete által fenntartott, református felsőoktatási intézmény által kiadott vagy honosított egyetemi/osztatlan képzésben megszerzett felsőfokú teológus-lelkész szakképzettséget igazoló

⁹ A 7. § 23. pontját a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította.

¹⁰ A 7. § 24. pontját a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény iktatta be.

¹¹ A 9. §-t a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította.

¹² A 10. §-t a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította.

oklevéllel rendelkezik, és a vonatkozó egységes lelkészképesítő vizsgaszabályzat egyéb feltételeinek eleget tesz.¹³

13. § A lelkészképesítő vizsga rendjét és követelményeit a Zsinat szabályrendeletben szabályozza.

14. § A lelkész felszentelésére egyházkerületi közgyűlés keretében kerül sor, melynek során eskütételével a lelkész véglegesen elkötelezi magát az Anyaszentegyház szolgálatára. Ekkor kapja meg lelkési oklevelét, amely tanúsítja, hogy ő az Egyház teljes jogú lelkésze.

15. § A lelkézszenvelési eljárás részletes rendjét az egyházkerületek szabályozzák.

IV. RÉSZ

A LELKÉSZI SZOLGÁLAT

A lelkési szolgálat területei

16. § A lelkészek szolgálatukat egyházközségekben, egyházi és nem egyházi fenntartású intézményekben és szervezetekben végzik, a jogviszonyra történő egyházi felhatalmazás (választás, kinevezés, kirendelés, megbízás) alapján.

17. § (1) A gyülekezeti lelkipásztor szolgálat szerinti illetékességi területe az egyházközség.
(2) Az illetékes lelkész hozzájárulása nélkül az adott területen más nem végezhet egyházi szolgálatot. Kivétel a felettes egyházi vezetők vagy általuk kirendelt helyettesítők közegyházi szolgálata.

18. § Intézményi lelkészek az alábbi helyeken láthatnak el szolgálatot:

(1) Egyházi jogi személy fenntartásában álló intézetben, intézményben, szervezetben:

- a) oktatási intézményben,
- b) egészségügyi, szeretetszolgálati intézményben,
- c) missziói intézménynél,
- d) közművelődési, kulturális intézményben.

(2) Nem egyházi fenntartású szervezetekben:

- a) büntetés-végrehajtási intézetekben – mint börtönlelkészek,
- b) honvédségnél mint táborigazgató lelkészek,
- c) egészségügyi intézményeknél lelkipásztor és/vagy kórházlelkészek (ha az intézménnyel állnak munkaviszonyban),
- d) nem egyházi, illetve nem református szociális szolgáltatásban, intézményben,
- e) nem egyházi, illetve nem református oktatási intézményben (hit- és erkölcs tanár-lelkész),
- f) az Egyház céljait szolgáló, illetve támogató, és erre megállapodást kötött civil szervezetnél.

(3) Közegyházi szolgálatban:

- a) gyűjteményekben (könyvtár, levéltár),
- b) egyházi igazgatásban, hivatalokban.

A lelkési szolgálat típusai jogállás szerint

19. § A törvényben előírt képesítéssel rendelkező református egyháztag a szolgálati viszony létesítésével, egyházi felhatalmazással nyeri el lelkési jellegét. Szolgálatba állításnál figyelembe kell venni a lelkész képesítését.

¹³ A 12. §-t a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította.

20. § (1) A teljes jogú lelkész szolgálatát a szolgálati megbízása szerint önálló vagy nem önálló jogállású státuszban láthatja el.

(2) Nem teljes jogú lelkész szolgálatra csak legátusként, exmisszusként, exmisszus-gyakornokként vagy segédlelkészként kaphat kirendelést.¹⁴

21. § (1) Egyházi jogviszony hiányában az Egyház szervezeti keretében lelkészi vagy lelkészi képesítésen alapuló lelkészi jellegű szolgálat nem végezhető.

(2) Egyedi alkalomra a szolgálat helye szerint illetékes püspök, esperes engedélyezheti az egyházi jogviszonyban álló, de szolgálati viszonytal nem rendelkező lelkész szolgálatát.

(3) Református lelkészi minőségében csak a teljes lelkészi képesítéssel és szolgálati jogviszonnal rendelkező nyilatkozhat. Jogviszony hiányában megnevezése: teológus. Teljes képesítés hiányában megnevezése: református segédlelkész – ha szolgálatban áll.

Önálló jogállású lelkészek

22. § (1) Önálló jogállású lelkész:

- a) a megválasztott gyülekezeti lelkész (lelkipásztor),
- b) a vallásoktató lelkész,
- c) a missziói gyülekezetbe kinevezett missziói lelkész,
- d) református felsőoktatási intézménybe kinevezett, részben vagy egészben hitéleti szakok oktatását ellátó olyan egyetemi, főiskolai docens, egyetemi, főiskolai tanár, mesteroktató, aki képesítése szerint teljes jogú lelkész,
- e) a szeretetszolgálati, egészségügyi, köznevelési és szakképző intézményben, missziói szervezetben, intézményben és egyházkormányzati szerv szolgálatában álló lelkész, amennyiben a szolgálat önállóan történő ellátására kapott egyházi felhatalmazást és nem áll más jogviszonyban,
- f) kórházlelkész,
- g) börtönlelkész,
- h) tábori lelkész,
- i) egyetemi, főiskolai lelkész.

(2) Az önálló jogállású lelkészek szolgálatuk végzése tekintetében önállóak, mindazon tisztségekre választhatók, amelyeket az egyházi törvények szerint lelkésznek kell betöltenie.¹⁵

Teljes képesítésű, de nem önálló jogállású lelkészek

23. § Képesítése szerint teljes jogú, de alkalmazás szerint nem önálló jogállású lelkész a beosztott lelkész és a helyettes lelkész.

(1) Beosztott lelkész

- a) a gyülekezeti szolgálatra kirendelt beosztott lelkész,
- b) református felsőoktatási intézménybe kinevezett, hitéleti szakok oktatásával (is) megbízott olyan tanársegéd, adjunktus, aki képesítése szerint teljes jogú lelkész,¹⁶
- c) intézményben, diakóniai, missziói feladatok végzésében való közreműködésre, közegyházi igazgatási feladatok ellátására kirendelt beosztott lelkész.

(2) A beosztott lelkész feladatellátási, irányítási, igazgatási jogai korlátozottak, szolgálatát az önálló gyülekezeti, intézményi-közegyházi igazgatási szolgálatot ellátó önálló, vezető lelkész irányításával, útmutatásával végzi.

¹⁴ A 20. § (2) bekezdést a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította.

¹⁵ A 22. §-t a Zs.-7/2022.04.06. sz. zsinati határozattal elfogadott 2022. évi II. törvény módosította.

¹⁶ A 23. § (1) bekezdés b) pontját a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította.

24. § (1) Intézményi helyettes lelkész kirendelésére az illetékes egyházkormányzati testület lelkészi elnöke jogosult.

(2) A helyettes lelkész kirendelése meghatározott időre vagy meghatározott feltétel bekövetkeztéig szól.

(3) A helyettes lelkész csak a szolgálat ellátásának idejében korlátozott, jogosultsági és kötelezettségei megegyeznek a helyettesített lelkészével.

24/A. § (1) Legátus a református felsőoktatási intézmény azon teológia-lelkész szakos hallgatója, akit a teológia szak – lelkész szakirány intézményi mintatantervében rögzítettek szerint, az illetékes egyházkerület püspöke a felsőoktatási intézmény kezdeményezésére az adott egyházi ünnep idejére ideiglenesen egyházi kiegészítő szolgálatra kirendel. A legátus a kirendelés időtartamára és helyszínére/helyszíneire ideiglenes felhatalmazást kap liturgiai szolgálatok végzésére, az Ige hirdetésére, az úrvacsora sákramentumának kiszolgáltatására, valamint, ez utóbbi összefüggésében, a lelkési palást viselésére is.

(2) A kirendelésre a legátust fogadó szolgálati hely(ek) püspöke jogosult, javadalmazásáról, legátum formájában, a szolgálati hely gondoskodik.

(3) A legátus a felkészülését felsőoktatási intézményének támogatásával és felügyeletével, szolgálatait a szolgálati hely lelkészének irányítása szerint és felügyelete alatt végzi, tevékenységéről a felsőoktatási intézménynek beszámolási kötelezettséggel tartozik. A legátus szolgálatáról a szolgálati hely lelkésze a felsőoktatási intézménytől kapott formanyomtatványon értékelést ír, melyet eljuttat az intézményhez.

(4) Etikai és fegyelmi kérdésben a legátus református felsőoktatási intézményének joghatósága alá tartozik.¹⁷

Nem önálló jogállású, nem teljes képesítésű lelkész

25. § (1) Exmisszus a református felsőoktatási intézmény azon teológia-lelkész szakos hallgatója, aki a teológia szak – lelkész szakirány záróvizsgájához előírt krediteknek legalább 75%-át igen, de a gyakorlati év megkezdésének tanulmányi feltételeit még nem teljesítette, és püspöki – határozott időre szóló – kirendeléssel egyházi kiegészítő szolgálatot lát el. A kirendeléssel az exmisszus felhatalmazást kap lelkési palást viselésére és a sákramentumok kiszolgáltatására is. Szolgálati beosztását úgy kell kialakítani, hogy az tegye lehetővé fennálló tanulmányi kötelezettségeinek a felsőoktatási intézmény előírásai szerinti teljesítését.

(2) A kirendelésre a szolgálati hely szerint illetékes püspök jogosult, javadalmazásáról a szolgálati hely gondoskodik.

(3) Az exmisszus szolgálatait a számára felettesként meghatározott önálló lelkész irányítása szerint és felügyelete alatt végzi, tevékenységéről neki rendszeres beszámolási kötelezettséggel tartozik.

(4) Szolgálatvégzésével összefüggésben terhelik őt az egyházi törvények lelkészekre vonatkozó követelményei. Etikai és fegyelmi kérdésben református felsőoktatási intézményének joghatósága alá tartozik.¹⁸

25/A. § (1) Exmisszus-gyakornok az a teológus-lelkész szakos hallgató, aki a teológia szak – lelkész szakirány mintatantervében előírt kötelező gyakorlati év tanulmányi előfeltételeit teljesítette, és őt az illetékes felsőoktatási intézmény által javasolt gyakorlólé helyre mint szolgálati helyre az illetékes egyházkerület püspöke egyházi kiegészítő szolgálatra a gyakorlati év teljesítése céljából ideiglenes jelleggel kirendel. Az exmisszus-gyakornok a kirendeléssel a gyakorlati év időtartamára felhatalmazást kap a palástviselésre és a sákramentumok kiszolgáltatását is magában foglaló egyházi szolgálatok elvégzésére.

¹⁷ A 24/A. §-t a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény iktatta be.

¹⁸ A 25. § (1) és (4) bekezdést a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította.

(2) A kirendelésre a gyakorlóléheyként kijelölt szolgálati hely püspöke jogosult, lakhatásáról a szolgálati hely, javadalmazásáról a felsőoktatási intézmény, a gyakorlóléhe és a gyakorlóléhe szerint illetékes egyházkerület háromoldalú képzési megállapodásban rögzítettek szerint gondoskodik.

(3) Szolgálatait a számára felettes mentorként a kirendelésében meghatározott önálló lelkész irányítása szerint és felügyelete alatt végzi, tevékenységéről neki rendszeres beszámolási kötelezettséggel tartozik. Szolgáltatáról a szolgálati hely lelkésze mindkét félév végén a felsőoktatási intézmény által kért formában és szempontrendszer alapján értékelést ír, melyet eljuttat az intézményhez.

(4) Szolgálatvégzésével összefüggésben terhelik őt az egyházi törvények lelkészekre vonatkozó követelményei. Etikai és fegyelmi kérdésben felsőoktatási intézményének joghatósága alá tartozik.

(5) A lelkészképzés egységének biztosítása és megerősítése érdekében a gyakorlóléheyekkel és a mentorokkal szemben támasztott minimális követelményeket, a gyakorlati év szervezésének keretszabályait, valamint a mentorképzés minimális formai és tartalmi követelményeit zsinati szabályrendelet rögzíti.¹⁹

26. § (1) Segédlelkész (káplán) az, aki

- a) református felsőoktatási intézmény teológus (lelkész) szakán tett sikeres záróvizsgálja és megkapott diplomája alapján szolgálatra kirendelést kapott, a lelkészképesítő vizsgát azonban még nem tette le, vagy
- b) lelkészképesítő vizsgáját már letette, de még nem szentelték fel,
- c) református felsőoktatási intézménybe beiratkozott nappali tagozatos hitéleti doktorandusz (PhD) hallgató, aki
 - ca) lelkészképesítő vizsgát még nem tett, vagy
 - cb) a lelkészképesítő vizsgát már letette, de nem szentelték fel.

(2) A kirendelésére az (1) bekezdés a)–b) pontja esetén a lelkészjelölt állandó lakhelye szerint területileg illetékes püspök, az (1) bekezdés c) pontja esetén a református felsőoktatási intézményt fenntartó egyházkerület püspöke, közegyházi fenntartású felsőoktatási intézmény esetén a Zsinat lelkészi elnöke jogosult.²⁰

(3) Indokolt esetben a segédlelkési szolgálatra jogosult kérheti más illetékességi területre is kirendelését. A kérelmet ilyenkor is az egyébként illetékes püspökhöz kell benyújtani, aki ezt véleményezi és továbbítja a kérelmezett szolgálati hely szerinti püspökhöz.

(4) A püspök a kirendeléssel egyidejűleg felügyelő lelkészt jelöl ki, akinek irányítása és utasításai szerint köteles a segédlelkész a szolgálatokat elvégezni.

(5) A segédlelkési szolgálat célja a református felsőoktatási intézményben szerzett teológus-lelkész diploma után a lelkészképesítő vizsgára, illetve a lelkézszenelésre történő felkészülés.²¹

(6) A segédlelkészt fogadó egyházközség/intézmény köteles felelősséget vállalni azért, hogy az alkalmazás feltételeit, így a lakhatást, jövedelmet, ellátást biztosítani tudja.

A lelkési állás betöltése, szolgálatba állítás, a jogviszony létesítése

27. § A lelkési állás választással, kirendeléssel, kinevezéssel vagy megbízással tölthető be.

Lelkési állás betöltése választással

28. § (1) Önálló gyülekezeti lelkési állás az adott egyházközség választása alapján tölthető be.²²

(2) A lelkészválasztás az anyaegyházközség joga és kötelezettsége.

¹⁹ A 25/A. §-t a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény iktatta be.

²⁰ A 26. § (1)-(2) bekezdését a Zs.-7/2022.04.06. sz. zsinati határozattal elfogadott 2022. évi II. törvény módosította.

²¹ A 26. § (5) bekezdést a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította.

²² A 28. § (1) bekezdését a Zs.-2/2022.11.30. sz. zsinati határozattal elfogadott 2022. évi IV. törvény módosította.

29. §²³

30. § (1) Gyülekezeti lelkészi állásra az a teljes jogú református lelkész választható, aki nem áll fegyelmi büntetés hatálya alatt, büntetlen előéletű, ellene nincs folyamatban sem egyházi fegyelmi, sem világi büntetőeljárás, valamint vállalja, hogy megválasztása esetén az állást az adott feltételekkel elfogadja, és meghatározott időn belül betölti.

(2) Az egyházkerületi közgyűlés meghatározhat olyan kiemelt egyházközségeket vagy lelkipásztori állásokat, amelyekbe gyülekezeti lelkésszé meghívás vagy pályázat útján csak az választható, aki a választást megelőző legalább öt éven keresztül lelkészi jellegű szolgálatot teljesített.

(3) Amennyiben valaki gyülekezeti lelkészi állásáról lemondott, vagy megválasztása ellenére azt nem fogadta el, hat éven belül ugyanarra az állásra nem választható.²⁴

31. § A nem magyarországi lelkészképzéssel vagy szolgálattal rendelkező lelkészek részére az Egyház belső rendje külön vizsga- és befogadási szabályokat is előírhat.

32. §²⁵

33. § Amennyiben a lelkész nem magyar állampolgár, vagy nem Magyarországon szolgált, úgy előzetesen ki kell kérni az új szolgálati hely szerint illetékes püspök befogadásról döntő határozatát.

34. § Ha a lelkész nem magyarországi református gyülekezetben kíván szolgálni, az ehhez történő hozzájárulást – az elbocsátást – az utolsó magyarországi szolgálati hely szerint illetékes püspök adja ki, a befogadás rendjére a fogadó egyház szabályai az irányadóak.

35. § (1) Az önálló gyülekezeti lelkész a megválasztásával nyeri el ezen státuszát.

(2) Az esperes a választás érvényességét a választás jogerőre emelkedésének napjával kiállított, a választó egyházközségnek megküldött, a beiktatás alkalmával a lelkésznek átadott concessával igazolja.

(3) A lelkészt az önálló gyülekezeti szolgálatba ünnepélyesen be kell iktatni.²⁶

(4) A beiktatás a concessa és a díjlevél istentiszteleten történő átadása, amelynek a kiállítástól számított harminc napon belül meg kell történnie.

(5) Az állás elfoglalásáról az esperes értesíti az illetékes egyházkerületet, a korábbi szolgálati hely szerint illetékes egyházmegyét és egyházkerületet, a Zsinati Hivatalt és a Református Lelkészi Nyugdíjintézetet.

36. § A gyülekezeti lelkipásztor megválasztása határozatlan időre szól, a jogviszony csak az egyházi törvényben meghatározott feltételek bekövetkeztével szűnik meg, vagy az erről rendelkező eljárás szerint szüntethető meg.

37. § Az önálló jogállású, missziói egyházközségben szolgáló lelkészt az egyházközségbe a püspök a presbitériummal egyeztetve nevezi ki. A lelkészt az egyházközség alkalmazza, díjlevelét is az egyházközség állítja ki azzal, hogy a szolgálat anyagi feltételeihez az egyházkerület is előre meghatározott módon hozzájárul.

38. § (1) A beosztott jogállású gyülekezeti lelkész püspöki kirendelés alapján végzi szolgálatát.

²³ A 29. § (1)-(3) bekezdéseit a Zs.-2/2022.11.30. sz. zsinati határozattal elfogadott 2022. évi IV. törvény hatályon kívül helyezte.

²⁴ A 30. § (3) bekezdést a ZS.-335/2013.11.15. számú zsinati határozattal elfogadott 2013. évi IX. törvény iktatta be.

²⁵ A 32. § (1)-(4) bekezdéseit a Zs.-2/2022.11.30. sz. zsinati határozattal elfogadott 2022. évi IV. törvény hatályon kívül helyezte.

²⁶ A 35. § (3) bekezdését a Zs.-2/2022.11.30. sz. zsinati határozattal elfogadott 2022. évi IV. törvény módosította.

- (2) A beosztott lelkészt az egyházközség alkalmazza, díjlevelét az egyházközség presbitériuma állapítja meg.
- (3) A beosztott lelkész kirendeléséről szóló határozatban meg kell jelölni, hogy a beosztott lelkész kinek a felügyelete mellett látja el szolgálatát.
- (4) A kirendelés kezdeményezhető az egyházközség presbitériumának határozata, az esperes kérelme alapján, vagy hivatalból.
- (5) Hivatalból történő kezdeményezés esetén be kell kérni a fogadó egyházközség véleményét és a kiállítandó díjlevéltervezetet is.
- (6) Amennyiben az egyházközség presbitériuma vagy az esperes kezdeményezi beosztott lelkészi státusz létesítését, illetőleg betöltését, úgy indokolni kell annak megalapozottságát, és fel kell terjeszteni a beosztott lelkész elhelyezésére, javadalmazására vonatkozó nyilatkozatot.
- (7) Az egyházközség presbitériuma vagy az esperes kérelmére a beosztott lelkész kirendelése indokolt esetben visszavonható. A kirendelést hivatalból vissza kell vonni, ha annak feltételei nem állnak fenn vagy megszűntek. A kirendelés visszavonásáról a püspök dönt, és erről határozatban rendelkezik.

Lelkészi állás betöltése intézményekben

39. § Az intézményi lelkész szolgálati jogviszonya kirendeléssel, kinevezéssel vagy megbízással keletkezik. A jogviszony keletkeztetését pályázat vagy meghívás előzheti meg, az intézmény alapító okiratában foglalt rendelkezések figyelembevételével.

40. § (1) A szolgálati jogviszony keletkeztetésére és megszüntetésére az egyházi fenntartó szerint illetékes esperes, püspök vagy a Zsinat lelkészi elnöke jogosult.

(2) Nem egyházi fenntartóhoz történő kirendelésről országos hatáskörű szervezet esetén a Zsinat lelkészi elnöke, egyebekben a fenntartó szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező esperes javaslatára a püspök intézkedik.

41. § Az intézményi lelkészi állás betöltése az érintett intézmény kérésére vagy hivatalból történik. Ez utóbbi esetben ki kell kérni az intézményvezető vagy az illetékes felelős vezető véleményét is.

42. § Az intézményi lelkészi állás betöltése előtt szolgálati úton be kell szerezni a lelkész törzskönyvét, és ki kell kérni a területileg illetékes egyházkerület püspökének hozzájárulását.

43. § Az intézményi lelkész szolgálati jogviszonyának létesítéséről és megszüntetéséről egyházközségi fenntartású intézmény esetén a presbitérium javaslatára az esperes felterjesztésére a püspök dönt, a kirendelést részére az esperes adja ki. Egyéb esetekben a fenntartó szintjén történik a testületi döntéshozatal és a kirendelés is.

44. § Az intézményi lelkész szolgálati szerződése a díjlevél. A javadalomról (pénzbeli és természetbeli juttatások) a díjlevelet kiállító az alkalmazó intézménnyel történő egyeztetés alapján rendelkezik. Ezek meghatározása során tekintettel kell lenni az ágazatra vonatkozó és kötelezően alkalmazandó állami előírásokra is.

45. § Nem kell kiállítani díjlevelet azokban az esetekben, amikor az alkalmazásra, javadalom kifizetésére nem egyházi jogviszony alapján kerül sor (pl. tábori lelkész, börtönlelkész, alkalmazott kórházlelkész).

46. § A lelkészi diplomája alapján közoktatásban foglalkoztatott egyházi személyek alkalmazási feltételeiről külön egyházi törvény rendelkezik. Az oktatási intézményben lelkészi diplomája alapján foglalkoztatott egyházi személy vagy vallásoktató lelkész püspöki kirendeléssel látja el szolgálatát.

47. § Intézetben betöltött vezetői lelkészi szolgálat esetén a fenntartó (világi állás esetén a munkáltató) a kinevezés, kirendelés, megbízás feltételékként a szolgálat ellátásához szükséges egyéb szakmai képesítés meglétét és megszerzését is előírhatja.

48. § (1) Az intézményi lelkészek egyházi jogviszonyukból fakadó alárendeltségük mellett az intézmény ágazati szabályait is kötelesek betartani.

(2) Amennyiben a lelkész nem az intézet/szervezet vezetője, úgy a szakmai vezetőt illeti meg a szolgálatok rendjével, beosztásával összefüggésben (pl. munkaidő, szabadság) az utasítási jog.

(3) Az intézményi lelkészek esetében a lelkészi szolgálatok tartalma és végzése tekintetében az egyházi függelmi viszonyok érvényesülnek, a hitéleti jellegű szolgálatok ellátásában a lelkész az egyház rendje köteles eljárni. Fegyelmi felelősségük tekintetében az egyházi bíróság joghatósága alá tartoznak.

49. § (1) A nem egyházi fenntartású intézményekben az intézményi lelkészi szolgálat végzéséhez az egyházi kirendelésen túl az álláshellyel rendelkezővel megkötendő munkaszerződés is szükséges.

(2) Visszavonásra kerül a kirendelés, ha ezt a munkaviszony létesítője kezdeményezi.

(3) A kirendelés visszavonása esetén meg kell szüntetni a lelkész alkalmazásával kapcsolatos munkaviszonyt is.

50. § A törvény e fejezetében szabályozott, jogviszonyt létesítő esperesi, püspöki, zsinati lelkészi elnöki döntések e személyek kizárólagos rendelkezési jogkörébe tartoznak, ellenük nincs helye jogorvoslatnak.

51. § Az intézményi lelkészi állások létesítéséről, megszüntetéséről a szolgálati jogviszonyt keletkeztető tájékoztatja az illetékes egyházmegyét és egyházkerületet, a Zsinati Hivatalt és a Református Lelkészi Nyugdíjintézetet.

Többes jogviszony, alkalmazási összeférhetlenség

52. § (1) Többes jogvissonnyal rendelkezik az a lelkész, aki több egyházi módon (választás, kinevezés, kirendelés, megbízás) keletkeztetett szolgálatot lát el, vagy egyházi jogviszonya mellett munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban világi állást, kereső foglalkozást, vállalkozói tevékenységet lát el, vagy világi választott tisztséget vállal.

(2) Nem minősül többes jogviszonynak a határozott időre szóló, egyházi kirendelés alapján ellátott helyettesítés.

(3) A többes jogviszonyról minden esetben tájékoztatni kell az egyházi jogviszonyok keletkeztetőjét.

(4) Többes jogviszonyt a lelkész csak az e törvényben meghatározott jóváhagyás esetén vállalhat.

(5) A többes jogviszony engedélyezésénél elsődlegesen az egyházközség és az eredetileg ellátott egyházi szolgálat érdekeit kell figyelembe venni.

(6) Nem engedélyezhető olyan tevékenység, amely a lelkészi tisztséggel összeférhetetlen.

53. § (1) Gyülekezeti lelkész többes jogviszonyának engedélyezéséről a presbitérium dönt, mely határozat az egyházmegyei közgyűlés (tanács) jóváhagyásával válik érvényessé. Amennyiben a többes jogviszony keretében nem egyházi tevékenység ellátására kerül sor, a határozat érvényességéhez szükséges az egyházkerületi közgyűlés jóváhagyása is.

(2) Az intézményi lelkész más (első egyházi felhatalmazásán – főállásán – kívüli) lelkészi jellegű szolgálatot, munkaviszonyt, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt csak a szolgálatot keletkeztető hozzájárulásával láthat el.

V. RÉSZ A VÁLASZTÁSI ELJÁRÁS

A gyülekezeti lelkészi állás betöltésének előkészítése

54. § (1) A gyülekezeti lelkészi állás betöltendő az állás megüresedése vagy új állás szervezése esetén.

(2) Megüresedik a gyülekezeti lelkész állása:

- a) más lelkészi állás elfoglalása napjával, az új álláshely elfoglalásának kezdő időpontjával,
- b) lemondás esetén a lemondás elfogadásával,
- c) nyugdíjazás esetén a nyugdíjazást kimondó határozat jogerőre emelkedésének napjával,
- d) fegyelmi hatósági határozat következtében történt áthelyezés esetén a bírósági határozat jogerőre emelkedésével,
- e) gyülekezet érdekében elrendelt áthelyezés vagy nyugdíjazás esetén az igazgatási bírósági határozat jogerőre emelkedésével,
- f) elhalálozás esetén a halál napjával.

(3) Új egyházközség szervezésének minősül az egyházközségi formaváltás is.

(4) A missziói vagy gondozó egyházközségből anyaegyházközséggé váló egyházközségben az egyházközségi formaváltást kezdeményező presbitériumi határozattal azonos ülésen a presbitérium tagjai kétharmadának támogató szavazatával dönt arról is, hogy a misszió vagy gondozó egyházközség lelkésze a formaváltás napjától az anyaegyházközség gyülekezeti lelkészévé válik.²⁷

55. § A gyülekezeti lelkészi állás megüresedése esetén az esperes nyolc napon belül intézkedik az egyházközség ingó és ingatlan vagyonának leltározásáról, megőrzéséről és a szolgálat folyamatos ellátásáról.

Választás meghívás útján

56. § – 60. §²⁸

Választás pályázat útján

61. §²⁹ – 69. §³⁰

70. § (1) Az állását elfoglalt gyülekezeti lelkész abban az egyházközségben, amelyben megválasztották, a beiktatástól számított legalább három évig szolgálni köteles. Ez alól az egyházmegyei közgyűlés kivételes és indokolt esetben felmentést adhat.

(2) A lelkészi állást fenntartó egyházközség, egyházi testület és intézmény – a díjlevél alapján – megfelelő javadalom biztosításával gondoskodni tartozik a gyülekezeti lelkész és családja tisztes létfenntartásáról.

71. §^{31 32}

VI. RÉSZ A SZOLGÁLATI JOGVISZONY VÁLTOZÁSAI

²⁷ Az 54. § (3) – (4) bekezdését a Zs.-2/2022.11.30. sz. zsinati határozattal elfogadott 2022. évi IV. törvény iktatta be.

²⁸ Az 56. § – 60. §-at a Zs.-2/2022.11.30. sz. zsinati határozattal elfogadott 2022. évi IV. törvény hatályon kívül helyezte.

²⁹ A 69. § (3) bekezdést a ZS.-3/2021.09.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2021. évi I. törvény módosította.

³⁰ A 60. § – 69. §-at a Zs.-2/2022.11.30. sz. zsinati határozattal elfogadott 2022. évi IV. törvény hatályon kívül helyezte.

³¹ A 64-71. §-t a ZS.-361/2014.04.24. sz. zsinati határozattal elfogadott 2014. évi IV. törvény módosította.

³² A 71. §-t a Zs.-2/2022.11.30. sz. zsinati határozattal elfogadott 2022. évi IV. törvény hatályon kívül helyezte.

Eljárás gyülekezeti lelkészek álláscsereje esetén

72. § (1) A gyülekezeti lelkészi állás cseréjét kezdeményezhetik az érdekelt gyülekezeti lelkészek és az eljárásban érintett egyházmegyei közgyűlés(ek) egyaránt.

(2) Csere útján akként történik változás a gyülekezeti lelkészi állásban, hogyha ebben az érdekelt gyülekezeti lelkészek megegyeztek, az érintett gyülekezetek presbitériumai ezzel egyetértenek, és az illetékes felettes egyházi hatóságok ezt jóváhagyják. Ha a cserére más-más egyházkerületbe tartozó gyülekezeti lelkészek között kerül sor, ehhez mind a két egyházkerület hozzájárulása szükséges. Bármely feltétel hiánya esetén a csere nem jön létre.

73. § (1) A cserét jóváhagyó határozatot tizenöt napon belül mindkét gyülekezet előtt ki kell hirdetni istentisztelet alkalmával.

(2) A cserét a jóváhagyást tartalmazó határozatot követően harminc napon belül végre kell hajtani.

A lelkészi állás betöltése áthelyezés útján

74. § (1) Missziói vagy intézeti lelkészi állást áthelyezés útján is be lehet tölteni.

(2) Az áthelyezés tárgyában a bíróság igazgatási vagy fegyelmi ügykörben jár el.

75. § Az áthelyezésre vonatkozó és igazgatási ügykörben lefolytatandó eljárást az illetékes egyházmegyei bíróságnál kezdeményezhetik:

- a) az illetékes egyházközség választójogosult tagjainak több mint 50%-ának szavazata, illetve a presbitérium kétharmados (2/3) többséggel,
- b) az egyházmegyei közgyűlés,
- c) az érintett lelkész.

76. § Az áthelyezésről a bíróság határozatban dönt. E határozatban dönt az eljárási költségekről is.

77. § Az áthelyezés ügyében igazgatási ügykörben a bíróság eljárási szabályaira a hatályos egyházi bíráskodásról szóló törvényben foglaltak irányadók. A jogerős határozat alapján az áthelyezést az ügyben első fokon eljáró bíróság foganatosítja.

A lelkészi szolgálat szünetelése

78. § (1) A lelkészi szolgálati viszony szünetelésének megállapítása kérhető, ha a lelkész a szolgálati viszonyából eredő feladatait e törvényben meghatározott okokból, így különösen

- a) újabb tanulmányi jogviszony létesítésére tekintettel,
- b) külföldi egyházban vállalt szolgálat ellátása idején,
- c) gyermek születése, nevelése miatt, gyermeknevelési támogatások (CSED, GYED, GYES) időtartamára,
- d) politikai párttagság, európai parlamenti, vagy országgyűlési képviselői megbízatás, politikai szolgálata, biztos, állami szolgálati, kormányzati szolgálati, közszolgálati jogviszony (beleértve a polgármesteri és főállású alpolgármesteri megbízatást) vállalása miatt,
- e) vagy más nyomós okból

tartósan nem tudja ellátni.

(2) A gyermek nevelése miatt a gyermek féléves korától három éves koráig a lelkész kérelmére szünetel (vagy szünetelhet) a lelkészi szolgálati viszony. Ebben az időben a szolgálatba visszaálló lelkész minimálisan, az időközi lelkészi átlagjavadalom változás figyelembevételével, és a vállalt szolgálat arányosításával számított mértékű javadalomra jogosult.³³

³³ A 78. §-t a Zs.-7/2022.04.06. sz. zsinati határozattal elfogadott 2022. évi II. törvény módosította.

79. § (1) A lelkész politikai párt tagja nem lehet. Amennyiben mégis politikai párttagságot vagy országgyűlési képviselőiséget vállal, a jelöltként történő nyilvántartásba vételétől fogva, az érintettsége tartamára a lelkészi szolgálatát szüneteltetnie kell.

(2) Ha a lelkész meghatározott idejű egyéb főállású belföldi közszolgálatot, polgármesterséget vállal, köteles lelkészi szolgálatának szüneteltetését kérni, attól az időponttól, amikortól jelöltté minősítették.

(3) A szüneteltetése idején az illető református lelkészként nem nyilatkozhat.

80. § (1) A lelkésznek a szüneteltetés iránti kérelmet, a szünetelésre okot adó eseménytől számított harminc napon belül az őt nyilvántartó egyházmegye espereséhez kell benyújtania. A szünetelési körülmények észlelése esetén az egyházi felettes hivatalból is kezdeményezheti a szünetelés megállapítását.

(2) A szüneteltetés megállapítására gyülekezetben szolgáló lelkész esetében a presbitérium határozata alapján az esperes, a missziói, illetve intézményi lelkész esetében a szolgálati jogviszonyt keletkeztető jogosult. A szünetelés határozott vagy határozatlan időre állapítható meg.

(3) A szüneteltetésről írásbeli határozatot kell hozni. A határozatnak tartalmaznia kell a szünetelés kezdő időpontját és annak várható időtartamát, a szünetelés alatt megmaradó jogokat és kötelezettségeket, különös tekintettel arra, hogy a szünetelés alatt a lelkész mennyi ideig és milyen feltételekkel jogosult a parókia használatára.

(4) Amennyiben a szüneteléshez a presbitérium határozott időre járult hozzá, akkor a határidő lejártával – amennyiben a határozott idő lejártával nem áll szolgálatba – az adott egyházközségben a lelkész tisztsége megszűnik. A szünetelés maximum a hatályban tartás határidejéig tarthat.

(5) A szünetelésről tárgyaló presbitériumi gyűlésen az egyházmegye elnöksége által megbízott lelkészi és presbitériumi tisztségű választható küldött elnököl.³⁴

(6) A szünetelésről rendelkező határozatban fel kell hívni az érintett figyelmét a lelkészi képesítés hatályban tartásának lehetőségére, ennek határidejére és mulasztása következményeire.

(7) A határozatban rendelkezni kell a szüneteltetés alatti egészségbiztosítási, állami, illetve egyházi nyugdíjjárulék-fizetés kérdéséről is.

(8) A határozatlan ideig tartó szünetelés esetén a jogviszony aktiválása kérelemre történik.

(9) A szünetelést, annak kezdő időpontját és lejártát a törzskönyvben fel kell tüntetni, és a határozat egy példányát meg kell küldeni a Református Lelkészi Nyugdíjintézetnek is.

A lelkészi képesítés hatályban tartása

81. § (1) A lelkészi képesítés hatálya kiterjed mindazon időszakokra, amikor a lelkész a Magyarországi Református Egyházban szolgálati viszonyban áll. Amennyiben a lelkész nem lép szolgálatba, vagy szolgálati viszonya megszűnik, úgy e törvény rendelkezései szerint kérnie kell lelkészi képesítésének hatályban tartását. Ellenkező esetben – a nyugdíjazás és szünetelés e törvényben meghatározott eseteit kivéve – lelkészi képesítését elveszti.

(2) Amennyiben a lelkész szolgálati jogviszonya megszűnt, vagy határozatlan időre, illetőleg előre láthatóan egy évnél hosszabb határozott időre szünetel, úgy az utolsó szolgálatban eltöltött naptól számított egy éven belül kérnie kell lelkészi képesítésének hatályban tartását.³⁵

(3) A kérelmet az utolsó szolgálati hely – vagy ennek hiányában a lelkészi diploma megszerzése – szerint illetékes egyházmegyéhez kell benyújtani.

(4) A kérelemhez csatolni kell:

- a) a lelkészi képesítést igazoló oklevelet,
- b) a hatályban tartási kérelem alapjául szolgáló tény megjelölését,
- c) a szolgálati bizonyítványt az utolsó szolgálati helyről és az azt megelőző szolgálatokról,

³⁴ A 80. § (5) bekezdést a ZS.-3/2021.09.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2021. évi I. törvény módosította.

³⁵ A 81. § (2) bekezdést a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította.

- d) igazolást arról, hogy melyik gyülekezet életében vesz részt és milyen módon,
- e) a kérelem benyújtásának időpontjában milyen tevékenységet végez és milyen indokok alapján kéri a lelkészi képesítés hatályban tartását,
- f) nyilatkozatot arról, hogy olyan foglalkozást vagy életmódot nem folytat, amely a lelkészi hivatás gyakorlásával összeegyeztethetetlen,
- g) nyilatkozatot arról, hogy egyházi vagy világi bírósági eljárás, vagy büntetés hatálya alatt nem áll.

82. § (1) A lelkészi képesítés hatályban tartására irányuló, hiánypótlásra nem szoruló kérelmet az egyházmegyei közgyűlés vagy egyházmegyei tanács a következő ülésén köteles tárgyalni. Az eljáró testület a lelkészi képesítés hatályban tartását legfeljebb öt évre javasolhatja az egyházkerületi közgyűlésnek, vagy a kérelem elutasítására tesz javaslatot.

(2) A jogerős határozatot az egyházmegyei közgyűlés előtt ki kell hirdetni.

(3) Az egyházmegyei tanács által meghozott határozatot az egyházmegyei közgyűlés előtt is ki kell hirdetni.

83. § Nem lehet hatályban tartani a lelkészi képesítését annak, aki olyan foglalkozást vagy életmódot folytat, amely a lelkészi hivatás gyakorlásával összeegyeztethetetlen.

84. § (1) A lelkészi képesítés hatályban tartására vonatkozó határozatot az egyházkerület elnöksége megküldi a kérelmezőnek, a javaslatot tevő egyházmegyének és a Zsinati Hivatalnak.

(2) A határozatot a törzskönyvbe is be kell jegyezni.

85. § (1) Akinek lelkészi képesítését hatályban tartják, rendelkezési állományba kerül. Köteles részt venni a lakóhelye vagy a munkahelye szerinti gyülekezet életében. E tevékenységéről a lakóhely vagy munkahely szerinti lelkész évente összesített jelentést készít az esperes részére.

(2) Istentiszteleten, más gyülekezeti alkalmon szolgálatot, a sákramentumok kiszolgáltatását csak a szolgálatvégzés helye szerint illetékes lelkész tudomásával és egyetértésével végezhet.

86. § (1) Akinek a lelkészi szolgálata szünetel és a szünetelésre vonatkozó határozat jogerőre emelkedésétől számított egy éven belül nem kéri a lelkészi képesítésének hatályban tartását, az elveszíti azt.

(2) Az egy éves határidő elmulasztása miatt igazolási kérelmet lehet előterjeszteni, ha a lelkész nem volt abban a helyzetben, hogy igényét érvényesíteni tudta volna. Az igazolási kérelemben elő kell adni és valószínűsíteni kell a gátló körülményeket.

(3) Amennyiben valaki az egy évet elmulasztja, de a kérelmet három éven belül benyújtja, a kérelméről az egyházmegyei közgyűlés vagy tanács csak a benyújtástól számított egy év próbaidő elteltével dönthet.

(4) Ha a kérelmet három éven belül nem nyújtják be, vagy azt elutasították, úgy a lelkészi képesítés visszaállítását csak a megszűnéstől számított öt év elteltével lehet újra kérelmezni.

87. § (1) A lelkészi képesítés hatályban tartása iránti eljárásban az egyházmegyei vagy egyházkerületi közgyűlés vagy tanács hivatalból, vagy a kérelmező indítványára bekérheti az Egységes Lelkészképesítő Bizottság véleményét.

(2) Amennyiben valakinek öt évnél hosszabb ideig nem volt hatályban a lelkészi képesítése, vagy legalább tíz éve nem állt lelkészi jogviszonyban, az Egységes Lelkészképesítő Bizottság véleményének bekérése kötelező.

(3) Az Egységes Lelkészképesítő Bizottság a lelkészi jelleg visszaállítása előtt alkalmassági vizsga letételét rendelheti el.

88. § Aki nem kéri lelkészi képesítésének hatályban tartását vagy kérelmét elutasították, lelkészi szolgálatra való jogosultságát is elveszíti. A felsőoktatási intézményben szerzett diploma érvénye változatlanul megmarad.

A lelkészi szolgálati viszony megszűnése

89. § (1) Megszűnik a lelkészi jogviszony:

- a) elhalálozással,
- b) ha az egyházi bíróság a lelkészt hivatalvesztés büntetéssel sújtja,
- c) lelkészi jellegről történő lemondással,
- d) fegyelmi eljárásban való lemondással.³⁶

(2) Megszűnik a lelkész szolgálati jogviszonya:

- a) nyugdíjba vonulással,
- b) az adott álláshelyről való lemondással,
- c) hivatalvesztés fegyelmi büntetéssel,
- d) határozott idejű kinevezés, megbízás, kirendelés esetén a határozott idő leteltével, vagy visszavonással,
- e) határozatlan idejű kinevezés, megbízás, kirendelés esetén visszavonással,
- f) az adott szolgálati jogviszony közös megegyezéssel való megszüntetésével,
- g) egyházi közérdekből hozott bírósági igazgatási döntéssel az alábbiak szerint.

(3) Az egyházlátogató bizottság – szükség szerint a presbitérium véleményének kikérése után – kezdeményezheti az egyházmegyénél az önálló gyülekezeti lelkész szolgálati jogviszonyának hat hónapon belüli, közös megegyezéssel történő megszüntetését. Amennyiben az egyházmegyei elnökség előtt a szolgálati viszony megszüntetéséről megegyezés nem jön létre, a presbitérium – egyházi közérdekre hivatkozással – egyházi bírósághoz fordulhat, amely igazgatási eljárás keretében dönt a jogviszony megszűnéséről. Amennyiben a bíróság döntése szerint a viszony megromlása a gyülekezetnek is felróható, a megüresedett lelkészi állás betöltéséről az egyházmegyei közgyűlés dönt.

90. § (1) A nyugdíjba vonult lelkész lelkészi jellegét a nyugdíjazás után is megtartja. Szolgálatot határozott időre szóló megbízással vagy eseti jelleggel láthat el, a szolgálat helye szerint illetékes lelkész tudomásával és a parókiális jogok tiszteletben tartásával.

(2) A nyugdíjas lelkész is köteles életvitelében a lelkészekre előírt kötelezettségeket megtartani. E körben, valamint szolgálatvégzésével összefüggésben az egyházi törvények hatálya alatt áll.

Lelkészi jelleg visszaállítása iránti eljárás

90/A. § (1) Aki lemondás, lelkészi képesítés hatályban tartásának elmulasztása vagy elutasítása miatt veszítette el lelkészi jellegét, ennek visszaállítását az utolsó szolgálati hely szerint illetékes egyházkerületi közgyűléstől kell kérelmeznie. (Akit bírósági eljárásban fosztottak meg lelkészi jellegétől, arra az egyházi bíraskodásról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.)

(2) A kérelemben meg kell jelölni, hogy mikor, milyen jogcímen szűnt meg a lelkészi jellege, valamint elő kell adni, hogy miért kéri annak visszaállítását.

(3) A kérelemhez csatolni kell:

- a) a lelkészi képesítést igazoló oklevelet,
- b) a szolgálati bizonyítványt az utolsó szolgálati helyről,
- c) igazolást arról, hogy melyik gyülekezet életében vesz részt és milyen módon,
- d) a kérelem benyújtásának időpontjában milyen tevékenységet végez

³⁶ A 89. § (1) bekezdés c)-d) pontját a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény iktatta be.

- e) nyilatkozatot arról, hogy olyan foglalkozást vagy életmódot nem folytat, amely a lelkési hivatás gyakorlásával összeegyeztethetetlen,
- f) nyilatkozatot arról, hogy egyházi vagy világi bírósági eljárás, vagy büntetés hatálya alatt nem áll.

90/B. § (1) A lelkési jelleg visszaállítása iránti eljárásban a döntés előtt az egyházkerületi közgyűlés bekéri az Egységes Lelkészképesítő Bizottság, valamint az utolsó szolgálati hely szerinti egyházmegyei tanács véleményét.

(2) Amennyiben valakinek öt évnél hosszabb ideig nem volt hatályban a lelkési képesítése, vagy legalább tíz éve nem állt lelkési jogviszonyban, az Egységes Lelkészképesítő Bizottság véleményének bekérése kötelező.

(3) Az Egységes Lelkészképesítő Bizottság a lelkési jelleg visszaállítása előtt alkalmassági vizsga letételét rendelheti el.

90/C. § Nem lehet visszaállítani a lelkési képesítését annak, aki olyan foglalkozást vagy életmódot folytat, amely a lelkési hivatás gyakorlásával összeegyeztethetetlen, továbbá akinek az Egységes Lelkészképesítő Bizottság erre való alkalmatlanságát állapítja meg.

90/D. § A lelkési képesítés visszaállítására vonatkozó határozatot az egyházkerület elnöksége megküldi a kérelmezőnek és a Zsinati Hivatalnak. A határozatot a törzskönyvbe is be kell jegyezni. A lelkési jelleg visszaállításával a kérelmező rendelkezési állományba kerül.³⁷

VII. RÉSZ

A LELKÉSZ KÖTELEZETTSÉGEI

91. § (1) A lelkész általános kötelessége, hogy:

- a) szolgálatát a Szentírás és hitvallásaink szerint, egyházi törvényeinket betartva, teljes odaadással végezze és ezt életvitelével is megerősítse,
- b) az istentiszteleti alkalmakra felkészüljön, azokat az egyház rendtartása szerint pontosan megtartsa, gondoskodjon a sákramentumok hitvallásaink szerinti helyes kiszolgáltatásáról,
- c) gyülekezetét gondozza, szolgálati területét építse,
- d) magát a teológiai tudományokban és a szolgálat ellátásához szükséges ismeretekben állandóan tovább képezze,
- e) ápolja és óvja testi-lelki egészségét, hogy ennek hiánya ne akadályozza meg szolgálatait,
- f) lelkésztársaival éljen testvéri egyetértésben, és mindenképpen a békességre törekedjék,
- g) más gyülekezet területén lelkési szolgálatot csak az illetékes helyi lelkész hozzájárulásával végezhet, tartsa tiszteletben a parókiális jogokat,
- h) magatartásával és nyilatkozatával ápolja és erősítse az evangélium szerinti tiszta erkölcsöt, az emberszeretetet és a hazaszeretetet, egyháza jó hírét és tisztességét, legyen szolidáris az elesettekkel,
- i) kerülje a viszálykodást és személyes ellentéteket, az olyan magatartást, amely másokban megütközést, megbotránkozást válthat ki,
- j) tartózkodjék minden olyan tevékenységtől, amely akadályozza a lelkési szolgálat végzésében, vagy amely az egyház, a gyülekezet, a szolgált közösség megosztásához vezethet,
- k) tevékenyen vegyen részt az egyházi közéletben, a vállalt tisztséget lelkiismeretesen lássa el,
- l) lelkiismeretesen hajtsa végre a fokozatos egyházi testületek döntéseit,
- m) éljen békességben családjával és környezetével, és az egyház érdekét nézve munkálkodjon együtt presbiterekkel és az egyház segítőivel³⁸,

³⁷ A 90/A., 90/B., 90/C. és 90/D. §-t a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény iktatta be.

- n) környezete legyen rendezett, óvja azt, személyes és családi életével is jó példát adjon, hogy mindenki előtt nyilvánvalóvá legyen: ő és az ő háza népe az Úrnak szolgálnak,
- o) tartsa be Magyarország Alaptörvényét, törvényeit és törvényes rendelkezéseit mindaddig, amíg azok nem ellentétesek Isten törvényeivel,
- p) gyermekeit református vallásban nevelje,
- q) a hivatali és a hitéleti szolgálat végzése során tudomására jutott személyiségi jogot érintő információt köteles megőrizni.
- (2) A lelkész házastársa csak református vagy evangélikus egyháztág lehet.
- (3) A lelkész egyéb kötelezettségei:
- a) a lelkésznek az istentiszteleti és sákramentális szolgálatok végzésénél palástot kell viselni. Egyéb esetben akkor viselhet palástot, ha azt az alkalom egyházi jellege indokoltá teszi;
- b) a lelkész szolgálaton kívül is úgy viselkedjen és öltözködjön, hogy az a lelkészi hivatás méltóságának megfelelően;
- c) a lelkész
- nem vehet részt olyan szervezetben vagy mozgalomban, amelynek célja, tevékenysége az egyház hitvallásával vagy érdekeivel ellentétesek,
 - nem végezhet olyan tevékenységet, amely az egyházi étellel, a lelkészi tisztség méltóságával összeegyeztethetetlen;
- d) a gyülekezeti lelkész köteles szolgálati helyén lakni, amennyiben a gyülekezet azon kötelességének eleget tett, hogy lelkészenek megfelelő életkörülményeket biztosító lakást bocsát rendelkezésére. Az ettől való eltérést a presbitérium előterjesztésére az egyházmegyei tanács engedélyezi.
- (4) Egyes lelkészi kötelezettségek teljesítésének rendjére és módjára és a lelkészi liturgikus öltözék szabályaira vonatkozóan a Zsinat külön szabályrendeletet alkot.
- (5) Az egyházi fenntartású intézmények lelképásztori kötelezettségeket sajátos alkalmazási feltételként határozhatnak meg, melyeket a lelkészi állás meghirdetése előtt a jogviszonyt keletkeztető okiratba kell foglalni. Nem egyházi fenntartású intézményeknél a lelkészi szolgálat ellátásának szabályait a jogviszonyt keletkeztető okiratba kell foglalni.

VIII. RÉSZ

A LELKÉSZ JOGAI

Javadalomhoz való jog

92. § (1) A lelkésznek joga van arra, hogy szolgálatának ellátásáért méltó javadalomban részesüljön.
- (2) A lelkészi javadalomról a díjlevél rendelkezik.
- (3) A javadalom pénzbeli és természetbeli részből áll. Lelkészi javadalom mindazon pénzbeli és természetbeli juttatás, amelyet az egyházi tisztségviselő szolgálati ellátásáért az egyházi állás, tisztség fenntartójától kap. Összegét, mértékét, a juttatás módját díjlevélben kell megállapítani. A lelkészt megillető természetbeli javadalom járulékalapot képező egyenértékét háromévenként a Zsinati Tanács állapítja meg.
- (4) A lelkészt illeti a temetési, esketési szolgálatért járó stóla. A keresztelésért stóla nem kérhető. A stóla megváltásáról a díjlevelében kell rendelkezni.
- (5) Az illetékességi területen végzett és az ahhoz csatlakozó javadalmi tételek felvételének joga a területileg felelős lelkészt illeti.

93. § Az önálló lelkész minimális pénzbeli javadalmáról egyházkerületi határozatban kell rendelkezni. A pénzbeli javadalomról a fenntartó éves költségvetésében kell rendelkezni. A lelkészi pénzbeli minimáljavadalom összegére a Zsinati Tanács a költségvetés elfogadásakor ajánlást ad ki.

³⁸ 91. § (1) bekezdés m) pontot a ZS.-3/2021.09.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2021. évi I. törvény módosította.

94. § (1) Az egyházközségi lelkész parókián való lakhatási joga a szolgálatához kötődik, mely az Egyház tartási kötelezettségéből fakad és javadalmi jellegű. A parókia költségviselés szabályait a díjlevélben kell rögzíteni.

(2) A lelkész parókiahasználati joga a szolgálati jogviszony megszűnésével megszűnik, és a lelkész köteles azt harminc napon belül elhagyni.

(3) A parókián csak a lelkész (107. § (2) bekezdésben meghatározott) közeli hozzátartozói lakhatnak, akiknek lakhatási joga a lelkész lakhatási jogával együtt szűnik meg.

(4) A parókiáról történő kiköltözésért cserébe – a nyugdíjtörvényben meghatározott esetet kivéve – a lelkészt térítés, anyagi juttatás nem illeti meg.

(5) A parókia bármilyen eltérő használatára a presbitérium az esperes jóváhagyásával adhat engedélyt.

Szociális és időskori ellátáshoz való jog

95. § A lelkész a Magyarországi Református Egyház lelkészeinek ellátásáról és nyugdíjintézetéről szóló törvényben meghatározott feltételek teljesítése esetén jogosult a nyugdíjellátásokra.

96. § A nyugdíjba vonult és parókiáról kiköltözött egyházközségi lelkész egyszeri nyugdíjrendszerű juttatásra jogosult. Ennek mértékét a Zsinati Tanács határozza meg. Ugyanilyen mértékű támogatásra az egyházi intézményi lelkész is jogosult.

Pihenéshez való jog

97. § (1) A szolgálatban álló lelkész jogosult legalább heti egy szolgálatmentes napot pihenőnapként igénybe venni.

(2) A gyülekezeti lelkész esetén a szolgálatmentes pihenőnap valamely hétköznapi napra esik. Az állandó pihenőnapot be kell vezetni az egyházközség missziói munkatervébe, kell jelentenie a szolgálati felettesnek, és gondoskodnia kell az esetlegesen arra a napra eső szolgálatok ellátásáról.

(3) Az esperes munkaszüneti napok kiadhatósága érdekében egyházmegyei ügyeleti rendet alakíthat ki.

(4) Az intézményi lelkészek pihenőnapja az intézmény rendjéhez igazodik. Amennyiben az eltér a világi jogszabályok szerint meghatározott munkaszüneti napoktól, azt a díjlevélben rögzíteni kell.

(5) Hivatalos szolgálat céljából igénybe vett heti szolgálatmentes pihenőnap legfeljebb két héten belül pótolható.

98. § (1) Szolgálatban álló önálló egyházközségi lelkészt évente harminc naptári nap fizetett szabadság illeti meg.

(2) Szabadsága megkezdése előtt legalább nyolc nappal írásban tájékoztatni kell erről az esperest, a helyettes személyének bejelentésével egyidejűleg. Amennyiben a lelkész a helyettesítésről maga nem tud gondoskodni, úgy a szabadság időpontjáról tizenöt nappal korábban kell az esperest tájékoztatni azzal a kéréssel, hogy az egyházmegye gondoskodjon a helyettesítésről. Ilyen esetben tizenöt napnál hosszabb szabadságot a lelkész folyamatosan nem vehet ki.

99. § Egyházközségbe kirendelt beosztott lelkész szabadsága nem lehet kevesebb mint huszonegy naptári nap. Mértékéről és kiadásának rendjéről az elnök-lelkész rendelkezik, azonban öt napot meghaladó szabadság esetén ezt legalább a szabadság megkezdése előtt tizenöt nappal egyeztetni kell.

100. § Intézményi lelkész esetén a szabadság mértéke az intézményre vonatkozó hatályos jogszabályok szerint kerül kiszámításra, a szabadság kiadásának joga az intézményvezetőt, vagy vezető lelkész esetén a fenntartót illeti meg.

101. § A lelkész nőket a rendes szabadságon túl tizennégy év alatti gyermekenként és évenként további két naptári nap pótszabadság illeti meg.

102. § A szabadságot az esedékesség évében kell kiadni, azt legfeljebb a következő naptári év március 31. napjáig lehet átvinni.

103. § A lelkészt szabadsága idejére stóla nélküli egy hónapra eső pénzbeli javadalma illeti meg.

Tanuláshoz való jog

104. § (1) A lelkészt megilleti az a jog, hogy magát folyamatosan képezze és ennek érdekében tanulmányokat folytasson.

(2) A képzésen részvételt és az ehhez szükséges szabadidőt minden lelkésznek biztosítani kell. Ennek mértéke évente nyolc naptári nap. Amennyiben a képzés vizsgakötelezettséggel is jár, úgy vizsgánként két nap tanulmányi szabadság is megilleti a lelkészt, a Zsinat által meghatározott képzésen való részvételhez.

(3) Ha az intézményi lelkész folytat tanulmányokat, az ebből eredő jogosultságait és kötelezettségeit tanulmányi szerződésben kell rögzíteni.

105. § Az illetékes püspök a tudományos tevékenységet folytató lelkésznek ötévente három hónap rendkívüli szabadságot adhat. A rendkívüli szabadság idejére pénzbeli javadalma folyamatosan megilleti.

Betegellátási jogok

106. § (1) A gyülekezeti és az intézményi lelkészt a szolgálat ellátását akadályozó betegsége alatt is megilleti javadalma, illetve annak meghatározott része.

(2) Betegség esetén a helyettesítésről az esperesnek vagy a szolgálati hely szerinti illetékes fenntartónak kell gondoskodni. A helyettesítési kérelmet a betegség tényét és az eljövendő kezelés tényét tanúsító orvosi igazolással kell igazolni.

(3) A lelkészt betegsége bekövetkezése, illetve betegségének szolgálat ellátását kizáró napjától egy évig terjedő időre illeti meg javadalom vagy az ezt helyettesítő pénzbeli ellátás. Ennek meghosszabbítására a presbitérium kérelmére az esperes engedélyével kerülhet sor.

(4) A táppénz mértéke az egyházköztségben szolgáló lelkészek esetén egy évig a stóla nélküli átlagjavadalom 100%-a, míg ezt követően a javadalom 70%-a.

(5) A keresőképtelenség idejére megilleti a lelkészt a parókiahasználati joga is, változatlan költségviselési feltételekkel, rendkívüli méltánylást igénylő esetekben legfeljebb két évig.

(6) Intézményi lelkész esetében a betegség esetére járó pénzbeli ellátás mértéke az ugyanazon intézet dolgozóinak betegellátásával azonos módon és mértékben kerül kiszámításra, de munkáltatójának a tartási kötelezettség címén járó összeget teljes egészében folyósítani kell, mert ez helyettesíti a gyülekezeti lelkészek részére természetben nyújtott javadalmat.

Segélyek, támogatások

107. § (1) A lelkész gyermekének megszületésekor vagy közeli hozzátartozójának halálakor egyszeri, egyházkerületi szabályrendeletben meghatározott mértékű segélyre jogosult.

(2) Közeli hozzátartozó: a lelkész szülei, gyermeke(i), örökbefogadott gyermeke(i), házastársa.

(3) Eseti – meghatározott eseményhez kötött – vagy rendszeres támogatásban lehet részesíteni a szociálisan rászoruló, vagy váratlan, rendkívüli helyzetbe került lelkészeket, lelkész családokat.

108. § A segélyezés és támogatás rendszerét, annak mértékét az egyházmegye, egyházkerület és intézményfenntartók évenkénti költségvetésében kell meghatározni.

Gyermeket nevelő lelkészek jogai

109. § (1) A lelkésznek gyermeke születése, örökbefogadás és a gyermek hároméves koráig történő nevelése érdekében szolgálatát szüneteltetheti. Ugyancsak megilleti a gyermeknevelési szociális ellátás a – lelkészi jogviszony szüneteltetése mellett – a gyermek apját is.

(2) Ezen időszakra az állam által folyósított ellátást a Református Lelkesi Nyugdíjintézet a nyugdíjtörvény rendelkezései szerint kiegészíti. A gyermekszülés és -nevelés miatti szünetelés ideje alatt is biztosítani kell a lelkész részére a lakhatást.

IX. RÉSZ NYILVÁNTARTÁS ÉS ADATSZOLGÁLTATÁS

110. § Az egyház a vele tizenöt napot meghaladó hatályú egyházi szolgálati viszonyba lépett – református felsőoktatási intézménnyel hallgatói jogviszonyban álló/teológus-lelkész felsőfokú szakképzettséggel (diplomával) rendelkező/lelkészi képesítéssel rendelkező – egyháztagjait aktív, valamint passzív (rendelkezési állomány, szünetelés, nyugdíj) szolgálati jogviszonyuk alatt nyilvántartja.³⁹

111. § (1) Az érintett református felsőoktatási intézmény a teológus-lelkész szakos hallgató tizenöt napot meghaladó hatályú egyházi szolgálati viszony létesítésének kezdeményezése során (exmisszusgyakornok esetében), illetve az erre vonatkozó fenntartói intézkedésről (exmisszus esetében) való értesülését követő nyolc napon belül a nyilvántartáshoz szükséges adatokat – a tanulmányi nyilvántartás alapján kiállított igazolás formájában – megküldi a kirendelésre jogosult egyházkerület püspöki hivatalának.

(2) Honosított diploma esetén az első szolgálatba állítás alkalmával a szolgálati hely alapján illetékes egyházkerület püspöki hivatala törzskönyvet nyit, melyhez az adatokat az adatokat igazoló dokumentumok hitelesített másolatának leadásával a szolgálatba állítandó lelkész szolgáltatja.

(3) Az egyházkerület püspöke az (1)–(2) bekezdésben rögzítettek alapján törzskönyvet nyit, és a későbbiekben az alábbi szabályok szerint vezet az egyházkerületében egyházi szolgálati viszonyal rendelkező egyháztagokról.⁴⁰

112. § (1) Az első nyilvántartási hely a kirendelésre jogosult püspök hivatala, ahova a református felsőoktatási intézmény a sikeres záróvizsgának, a teológus-lelkész felsőfokú szakképzettséget igazoló diploma kiadásának, valamint a hallgatói jogviszony egyéb okból bekövetkezett megszűnésének tényét nyolc napon belül az intézmény tanulmányi nyilvántartásában szereplő adatok alapján kiállított igazolás formájában igazolja.

(2) Az első szolgálatba állítás alkalmával az egyházkerület a törzskönyv megnyitásáról értesíti a szolgálat szerint illetékes egyházmegyét és a törzskönyv adatait a számára hozzáférhetővé teszi.

(3)⁴¹

³⁹ A 110. § új szövegét a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény iktatta be.

⁴⁰ A 111. § új szövegét a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény iktatta be.

⁴¹ A 112. § (1)–(2) bekezdést a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította, továbbá a 112. § (3) bekezdést törölte.

(4) A törzskönyvben minden további változás csak a szolgálati úton benyújtott, a dokumentum esperes által hitelesített másolata alapján történhet.

113. § Az egyházi szolgálati viszonyral rendelkező személyek egyházi szolgálati viszonyuk megszűnéséig kötelesek az adataikban bekövetkezett változásokat – a változásokat igazoló dokumentumokkal együtt – tizenöt napon belül az adatszolgáltatásért felelős egyházmegyéhez bejelenteni. Ennek elmulasztásáig a segélyek és támogatások folyósítása szünetel.⁴²

114. § (1) Az egyházmegyének nyilvántartásba kell venni mindazokat, akik az adott egyházmegye területén levő:

- a) egyházközségekben szolgálnak,
- b) egyházi, állami, önkormányzati intézményben teljesítenek lelkészi vagy lelkészi jellegű szolgálatot,
- c) intézményi lelkészek esetén – kérelmükre –, akik az egyházmegye területén rendelkeznek állandó lakóhellyel,
- d) állandó lakóhellyel rendelkező nyugdíjas.

(2) A nyilvántartásba vétel illetékességét mind az egyházközségi lelkészek, mind az intézményi lelkészek esetében a szolgálat helye határozza meg.

(3) A nyilvántartásba vételt csak azon jogcímen lehet megtagadni, hogy a lelkész nyilvántartása nem tartozik az egyházmegye illetékességi körébe.

115. § (1) A lelkésznek a nyilvántartásba vételhez csatolni kell a következő iratok másolatát:

- a) születési, polgári és egyházi házassági anyakönyvi kivonat, keresztlevel, konfirmációs lap,
- b) személyi igazolvány, lakcímkártya, adóazonosító jel, tajkártya,
- c) gyerekeinek születési anyakönyvi kivonata, keresztlevele,
- d) lelkészi képesítését igazoló dokumentumok, egyéb képesítést, képzettséget igazoló dokumentumok,
- e) szolgálati jogviszonya létesítésének dokumentuma,
- f) tanulmányok végzése esetén iskolalátogatási igazolás.

(2) Az iratok eredeti példányát az adatok felvételekor be kell mutatni. Az ügyintézőnek a másolatra rá kell vezetni, hogy annak eredeti példánya bemutatásra került.

(3) A törzskönyvben nyilvántartott fegyelmi büntetésről szóló egyházi bírósági jogerős határozatot az adatszolgáltatásra köteles egyházmegye hivatalból csatolja az iratokhoz.

116. § A törzskönyvben a következő adatokat és körülményeket kell feltüntetni:

- a) személyes adatok (név, születési hely és idő, anyja neve, apja neve, adóazonosító jel, tajszám, állampolgárság, cím),
- b) megkeresztelésének ideje, helye, konfirmációjának ideje, helye,
- c) házasságkötés adatai, házasság felbontásának ideje, bírósági ügyszáma,
- d) házastárs, gyermeke személyi adatai, vallásuk, gyerekek keresztelésének ideje, helye,
- e) tanulmányok végzésére vonatkozó adatok: középfokú tanulmányok befejezésének helye, ideje, hittudományi egyetemi diploma, lelkészképesítés megszerzésének helye, ideje, eredménye, intézmény megnevezése, egyéb képzettség, képesítés megnevezése és megszerzésének adatai, külföldi tanulmányok ideje, helye, kurzus megnevezése, lelkésztovábbképzőn szerzett kreditek,
- f) nyelvtudás megjelölése, fokozatának igazolásául szolgáló bizonyítvány adatai,
- g) tudományos fokozata,
- h) kitüntetései,
- i) szolgálati hely, lelkészi státusz, szolgálat típusa megnevezése,
- j) szolgálat szüneteltetése, lelkészi képesítés hatályban tartása,

⁴² A 113. §-t a ZS.-5/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi III. törvény módosította.

- k) feddésnél súlyosabb fegyelmi büntetés, bíróság megnevezése, ügyszáma, mentesülés időpontja,
- l) lelkesi jelleg megszűnése, oka,
- m) nyugdíjazás – tovább-szolgálat.

117. § (1) Ha a lelkész jogviszonyában változás következik be, az arról szóló dokumentum egy példányát annak keletkeztetője a kiadással egyidejűleg köteles az adatnyilvántartásra köteles egyházmegyének megküldeni. Az esperes az adatváltozást haladéktalanul jelenti a törzskönyvet vezető egyházkerület püspöki hivatalának.

(2) Ha a szolgálat változásával az egyházkerület illetékessége is változik, a püspök továbbküldi a dokumentumokat az illetékes egyházkerületnek, illetve másolatban a Zsinati Hivatalnak.

(3) Az iratok továbbításáról olyan feljegyzést kell készíteni, melyből megállapítható, hogy a törzskönyv kinek a kérelmére, milyen okból, milyen mellékletekkel kinek került megküldésére.

118. § A nyilvántartást vezető egyházkerület az illetékes egyházmegye tájékoztatása, adatközlése alapján a törzskönyvből köteles a Református Lelkesi Nyugdíjintézetnek mindazon adatokat megküldeni, amelyek a lelkesi társadalombiztosítás és a nyugellátáshoz szükségesek (személyi adatok, tajsám, adószám, lakcím, szolgálati hely, szolgálati státusz, ezek keletkezésének, változásának, megszűnésének időpontja). Ezeket az adatokat a Református Lelkesi Nyugdíjintézet nyilvántartja, kezeli. A biztosítással és ellátásokkal kapcsolatos adatokhoz való hozzáférést az egyházmegyei, egyházkerületi és zsinati elnökség számára biztosítja.

119. § (1) A törzskönyv elektronikus formában is vezethető.

(2) Az adatkezelés szabályait az Egyház adatvédelmi törvényében kell szabályozni.

(3) A törzskönyv adatai a lelkész neve, címe, a szolgálati helye, lelkesi státusza, a szolgálati jogviszony keletkezésének, megszűnésének ideje és módja kivételével nem nyilvánosak, de a nyilvántartott adatokat a lelkész egyházi felettese jogosult megismerni.

(4) A Zsinat Elnöksége jogosult a törzskönyv egyes adatait is bekérni, és azokat – a személyes adatok védelme mellett – statisztikai összefoglalókhoz felhasználni.

120. § Törzskönyvéről a lelkész indokolt kérésére a püspök köteles hiteles másolatot kiadni, a szolgálatairól szolgálati bizonyítványt kiállítani.

X. RÉSZ

A BEKEBELEZÉS

121. § A lelkésznek a felszentelését követő tizenöt napon belül kötelessége, hogy a szolgálati helye, vagy ennek hiányában lakóhelye szerinti illetékes egyházmegyétől bekebelezését kérje. Amennyiben a szolgálat helyében változás következik be, úgy az új jogviszony létesítését követő tizenöt napon belül kérheti az illetékes egyházmegyét a bekebelezésre.

122. § (1) A bekebelezés a felszentelt lelkesi képesítésű egyháztagoknak az egyházmegyébe és egyidejűleg az egyházkerületbe történő befogadása.

(2) A bekebelezést az egyházmegye közgyűlési határozattal erősíti meg.

(3) Az egyházmegyei közgyűlés bekebelező határozata a felhatalmazás arra, hogy az illető lelkész nemcsak egyházmegyei, de egyházkerületi és zsinati tisztségekre is jelölhető.

(4) Aki az egyházmegyében nyilvántartásban van, de nincs bekebelezve, az egyházmegyei tisztségen túl másra nem jelölhető.

123. § (1) Az egyházközségi lelkészek esetében a bekebelezésre csak a szolgálati hely szerinti egyházmegye az illetékes.

(2) Zsinati, egyházkerületi, egyházmegyei, valamint egyházi, állami, önkormányzati intézeti alkalmazásban álló lelkészek is kérhetik bekebelezésüket a szolgálati helyük szerint illetékes magyarországi egyházmegyébe.

124. § Az egyházi joghatósági illetékességet a nyilvántartás, ezen belül a „Törzskönyv” határozza meg.

XI. RÉSZ

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

125. § (1) A **2013. évi I. törvény** 2013. július 1-jén lépett hatályba.

(2) Azon intézményi lelkészek vonatkozásában, akik jelenleg nem szolgálati helyük, hanem lakóhelyük illetékessége szerint vannak nyilvántartásba véve, a 114. § (2) bekezdése 2015. január 1-től lép hatályba.

(3) Hatálybalépésével együtt hatályát veszti a Magyarországi Református Egyház alkotmányáról és kormányzatáról szóló 1994. évi II. tv. 33-43. §-a és a Magyarországi Református Egyház választójogi törvényéről szóló 1996. évi I. tv. 12-44. §-a.

(4) A **2013. évi IX. törvény** 2014. január 1-jén lépett hatályba. A 2013. évi IX. törvényt megállapította a Magyarországi Református Egyház 2009. február 25-én megnyílt XIII. Zsinatának 13. ülészakán született ZS.-335/2013.11.15. számú zsinati határozat. A 2013. évi IX. törvény az alábbi szakaszt illesztette be: 30. § (3) bekezdés.

(5) A **2014. évi IV. törvény** 2014. május 24-én lépett hatályba. A 2014. évi IV. törvényt megállapította a Magyarországi Református Egyház 2009. február 25-én megnyílt XIII. Zsinatának 14. ülészakán született ZS.-361/2014.04.24. számú zsinati határozat. A 2014. évi IV. törvény az alábbi szakaszokat módosította: 64-71. §.

(6) A **2017. évi III. törvény** 2017. évi III. törvény 2017. május 23-án lépett hatályba. A 2017. évi III. törvényt megállapította a Magyarországi Református Egyház 2015. február 25-én megnyílt XIV. Zsinatának 7. ülészakán született ZS.-5/2017.05.23. számú zsinati határozat. A 2017. évi III. törvény az alábbi szakaszokat módosította: 7. § 2-3., 6-7., 14., 14a., 14b., 16., 23-24. pont, 9-10. §, 12. §, 20. § (2) bekezdés, 22. § (1) bekezdés d) pont, 23. § (1) bekezdés b) pont, 24/A. §, 25. § (1) és (4) bekezdés, 25/A. §, 26. § (5) bekezdés, 81. § (2) bekezdés, 89. § (1) bekezdés c)-d) pont, 90/A., 90/B., 90/C. és 90/D. §, 110-111. §, 112. § (1)-(3) bekezdés, 113. §.

(7) A 2022. évi II. törvény – a (8) bekezdésben foglalt kivételekkel – 2022. április 7-én lépett hatályba. A 2022. évi II. törvényt megállapította a Magyarországi Református Egyház 2022. április 6-án megnyílt XV. Zsinatának 5. ülése a ZS.-7/2022.04.06. számú zsinati határozattal. A 2022. évi II. törvény 2022. április 7-én hatályba lépett szakaszai az alábbi szakaszt módosították: 78. §, valamint kiegészítették a törvényt a 125. § (7) és (8) bekezdéssel.

(8) A 2022. évi II. törvény jelen pontban megjelölt egyes szakaszai 2022. szeptember 1-én léptek hatályba. A 2022. évi II. törvényt megállapította a Magyarországi Református Egyház 2022. április 6-án megnyílt XV. Zsinatának 5. ülése a ZS.-7/2022.04.06. számú zsinati határozattal. A 2022. évi II. törvény 2022. szeptember 1-én hatályba lépett szakaszai az alábbi szakaszokat módosították: 22. §, 26. § (1)-(2) bekezdése.